

Tillsynsrapport små verkstäder 2018

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Beskrivning av tillsynen	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och mål under år 2018	3
1.3 Genomförande och metod	4
1.4 Deltagare i tillsynen	4
1.5 Avgifter	4
2 Resultat från tillsynen	5
2.1 Exempel på bra och mindre bra kemikalieförvaring	6
Tabell 1. Besökta verksamheter och resultat	8
Tabell 2. Jämförelse av resultat från olika tillsynsår	10
3 Slutsatser och åtgärder	10

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har under 2018 bedrivit tillsyn över små verkstäder. Till denna kategori räknas exempelvis fordonsverkstäder, små fordonstvättar, mekaniska verkstäder och maskinuthyrningsfirmor. De små verkstäderna är inte anmälningspliktiga enligt miljöbalken.

Antalet små verkstäder i Stockholm uppskattas uppgå till mellan 500 och 600. Totalt sett har tillsynen under år 2018 omfattat 69 verkstäder. Tillsynens fokus har legat på avfalls- och kemikaliehanteringen, vilket också fastställdes i 2018 års tillsynsplan. Företag med lösningsmedelsförbrukning, fordonstvätt eller där klagomål förekommit har prioriterats. Vidare har tillsynen också omfattat 14 fastighetsägare som uppgetts ha ansvar för oljeavskiljare kopplade till de inspekterade verkstäderna. Förfrågningar om ansvar, redovisning av tömning etc. ställs normalt via brev eller e-post.

Drygt 30 (34) nya företag har påträffats och det konstateras även att nära 50 (49) hade upphört och de kunde avregistreras ur förvaltningens ärendehanteringssystem.

De noterade bristerna var:

- Behållare med farligt avfall saknar märkning om innehåll, 28 %
- Kemikalier förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 20 %
- Farligt avfall förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 14 %

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 26 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta uppstår brister på grund av att oklarheter kring ansvarsfördelning mellan verkstad och fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larret inte kontrollerats, alternativt helt saknas eller är trasigt. Hos fem verksamheter pågår fortfarande utredning, markeras som ”?” i tabell 1.

De verksamheter som ingått i tidigare års tillsynsinsatser (35 st) har generellt bättre kunskap om hantering av kemikalier och avfall än de som aldrig tidigare inspekterats. Verksamheter som inte tidigare har inspekterats har ofta allvarigare brister än de som fått tillsyn. Jämförelser mellan åren ska dock göras med försiktighet då olika verksamheter besöks varje år. Den sammantagna bedömningen är att regelbunden tillsyn med platsbesök är nödvändig för att minska risken för påverkan på miljön.

Målsättningen för år 2018 var att besöka 80 - 100 små verkstäder. Utfallet blev något mindre men totalt sett har tillsyn utövats mot 82 verksamheter om man räknar in de fastighetsägare som enligt hyresgästen har ansvar för skötsel av oljeavskiljare. I miljöförvaltningens planering är tillsynsintervallet för en verkstad ungefär 5-6 år. Detta tillsynsintervall är lämpligt för mindre verksamheter och förvaltningen bedömer att intervallet kan hållas även i fortsättningen.

Små verkstäder kommer att vara ett fortsatt prioriterat tillsynsområde som ett resultat av rapportens slutsatser.

1 Beskrivning av tillsynen

1.1 Bakgrund

Stockholm har uppskattningsvis mellan 500 och 600 små verkstäder. Det rör sig om mestadels mekaniska verkstäder och fordonsverkstäder. Målsättningen är att dessa ska få ett tillsynsbesök ungefär vart femte år. För att klara det är målsättningen att göra 80 - 100 inspektioner årligen. Tillsynen är en del av förvaltningens löpande kontroll av miljöfarlig verksamhet och en fortsättning på tidigare års tillsynsinsatser riktade mot små verkstäder.

1.2 Syfte och mål under år 2018

- Kontrollera att miljöbalkens bestämmelser följs på mindre verkstäder med tonvikt på farligt avfall och kemikalier.
- Förbättra egenkontrollen för hantering och förvaring av farligt avfall och kemikalier genom att inspektera och dela ut skriftlig information. På så sätt kan riskerna för utsläpp till luft, mark och vatten minska.

- Granska lösningsmedelshanteringen hos små verkstäder som utför lackering.
- Fortsatt inventering för att hitta tidigare okända verksamheter och uppdatera förvaltningens ärendehanteringssystem Ecos med dessa. På motsvarande sätt ta bort små verkstäder vars verksamhet upphört.
- Säkerställa likabehandling av branschens verksamhetsutövare genom att kontrollera att klassningen för fast avgift respektive timavgift är korrekt.

1.3 Genomförande och metod

Tillsynen under 2018 har inte varit inriktad på något speciellt geografiskt område. Företag med lösningsmedelsförbrukning, fordonstvätt och där klagomål förekommit har prioriterats. Urvalet grundas på bedömningen att den typen av verksamheter bedöms ha, eller riskera ha, störst miljöpåverkan. Övriga verksamheter har sedan valts ut som ligger i anslutning till dessa objekt. Tillsyn har också bedrivs mot fastighetsägare som haft ansvar för oljeavskiljare kopplade till de inspekterade verkstäderna.

Inspektionerna genomfördes som såväl oanmälda som förannmälda besök och tillsynen har utgått från en checklista. Nya verksamheter upptäcktes genom dörrknackning, sökningar på nätet (däribland Eniro.se och Reco.se), tips från allmänheten och andra verksamhetsutövare. Efter genomgång av verksamheten presenterades resultatet för platsansvarige och eventuella åtgärder av brister diskuterades. Inspektionsprotokoll har skickats eller lämnats på plats vid varje besök där en fullständig inspektion kunde genomföras. Verksamheter med förannonserade inspektioner får ta del av förvaltningens checklista och kan då i förväg se vilka frågor som kommer att tas upp.

Vid ett fåtal besök framkom efter en stund att verksamheten var av mycket liten omfattning och då avslutades inspektionen direkt. Ingen tillsynsavgift togs ut för besöket.

1.4 Deltagare i tillsynen

Tillsynen har genomförts av Ronny Enmark, Mikael Åhman och Anna Vestman på miljöförvaltningens Plan och miljöavdelning.

1.5 Avgifter

Tillsynen finansieras med timavgifter. Normalt sett tar det ca tre timmar att handlägga ett ärende där en verkstad inspekteras. Verksamheter med brister som kräver uppföljande kontakter betalar mer än verksamheter som har god ordning.

2 Resultat från tillsynen

Storleken på verksamheterna inom tillsynen har varierat mellan en och fem anställda. Samtliga verksamheter hanterar, i varierande omfattning, kemikalier och/eller farligt avfall.

Ett 30-tal nya företag har påträffats som miljöförvaltningen aldrig tidigare besökt. Det konstaterades även att 49 företag har upphört och de kunde avregistreras i förvaltningens ärendehanteringssystem. Det går åt mycket tid till registervården och det är därför en betydande del av den sammantagna tiden för branschen. I och med att verksamheterna inte behöver anmäla när de lägger ner/flyttar, är det upp till miljöförvaltningen att se till att registret så långt möjligt speglar verkligheten.

Ett av syftena med tillsynen är att säkerställa att företag med samma verksamhet och med samma omfattning behandlas lika. Det innebär bl.a. att förvaltningen försöker fånga upp företag vars verksamhet ska omfattas av fast årlig avgift enligt miljöbalkstaxan. Inom 2018 års tillsyn uppmärksammades två verksamheter som från och med 2019 kommer att omfattas av fast årlig avgift. Den ena av dessa två verksamheten har fler än fem mekaniker (räknas då som en större bilverkstad) och det andra företaget lackerar fordon i sådan omfattning av lösningsmedelsförbrukningen överstiger 0,5 ton/år.

De allra flesta verksamheter, 67 st, som besöktes under året är bil-/fordonsverkstäder. Av dessa är det 18 st (27 %) som har tvätt/rekonditionering som huvudverksamhet. De som utför färre än 2000 biltvättar/år är inte aktuella för fast årlig avgift. Lackering utförs av fyra verksamheter.

Den vanligaste bristen var märkning av behållare med farligt avfall, 28 %. Märkning av det farliga avfallet är oftast enkelt åtgärdat och kan ofta ske under besöket. När det gäller förvaring av kemikalier eller farligt avfall noterades brister hos 20 % respektive 14 % av verksamheterna. Det innebär att det finns risk för att ett läckage/spill når avloppsbrunn, dagvattenbrunn eller oskyddad mark. Vanligtvis åtgärdas bristen genom att man skaffar ett säkerhetstråg alternativt omplacering om utrymme finns. Hos vissa verksamheter tenderar kemikalier som nyttjas frekvent att lämnas vid arbetsplatsens närhet istället för att återplaceras i säkerhetstråg. En lösning kan då vara att utöka antalet invallningar och placera dem nära arbetsplatsen.

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 26 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta bestod bristen i att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larvet inte kontrollerats, var trasigt eller helt saknades. I flera fall berodde bristerna på oklar ansvarsfördelning mellan verkstad och fastighetsägare om vem som ska sköta oljeavskiljaren. Vid 2018 års tillsyn var det vanligare med brister i skötselrutinerna hos verkstäder där verksamhetsutövaren har skötselansvaret. Förvaltningen har öppnat nio ärenden gentemot

fastighetsägare där verkstadsföretagen uppgivit att ansvaret för oljeavskiljaren inte ligger på dem själva.

Förvaltningens uppfattning är att det inte har någon större betydelse för andelen noterade brister om verksamheterna i förväg får ta del av checklistan som inspektören använder vid tillsynen. Många har inte läst det informationsmaterial som skickats ut.

Många av bristerna är avhjälpna när denna rapport skrivs. Verksamhetsutövarna har informerats om sitt ansvar för sin verksamhet genom egenkontroll.

Resultatet av 2018 års tillsyn finns sammanställt i tabell 1. Markeringen X innebär att verksamheten fått ett påpekande eller en anmärkning under aktuell rubrik, och markeringen ”?” innebär att frågan är under utredning.

I tabell 2 finns en sammanställning av resultaten från sju års tillsyn av små verkstäder, resultatet för år 2017 har, till skillnad från tidigare år, inkluderat både lindrigare och allvarigare brister. I och med att det är olika verksamheter som besöks är det inte lämpligt att dra några långtgående slutsatser baserat på dessa sju års resultat.

2.1 Exempel på bra och mindre bra kemikalieförvaring

Några av de saker som granskats inom tillsynen är invallning av kemikalier och farligt avfall. Invallning behövs i de fall som behållarna är placerade med risk för att läckage eller spill kan nå mark eller vatten.

Bild 1 visar mindre god kemförvaring, i närhet av tvättränna trots att invallning saknas

Bild 1

Bild 2 visar exempel på bra invallning av behållare med kemikalier.

Bild 2

Tabell 1. Besökta verksamheter och resultat

Objektsnamn	Bristar i märkning av farligt avfall	Bristar i förvaring av farligt avfall	Bristar i förvaring av kemikalier	Bristar i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Roberts bilverkstad					
Bjurkell Bil			X		VU
Automek Bromma	X				VU
B R Bilverkstad					FÄ
Hyreslandslaget Värtan					FÄ
Mycar Gärdet		X			
Hyreslandslaget Västberga					VU
Serviceexperten					Annan
Brommaplan bilverkstad				X	VU
Servicespecialisten	X			?	VU
Nimec Bilservice & Bårgning					VU
Autopunkten					X
Biltvätten.com					Annan
AZ Bil & Motor					VU
Vianor Globen	X				FÄ
Mekonomen Norrtull	X				
Tule Bil & Buss Bromma	X				Annan
E-schakt					
Servicecenter Östermalm	X			?	VU
Abrahams biltvätt					Annan
Tule bilverkstad	X			X	VU
Zinkensdamms bilrekon					VU
Tvättplats Stockholm Vatten & Avfall					FÄ
FFJB Bilar	X	X	X		VU
Speedy Vällingby/Bilio					FÄ
STS Sydhamns trailer service				X	VU
Mekonomen Kista					
Bildoktorn					VU
Magic & Luxury Car Clean AB					FÄ
Vianor Hägersten				X	VU
JNA Bilservice	X				
Carwash Bromma					VU
Autocenter i Bromma	X				
Västerorts bil och motor					
Bilparadis i Bromsten	X				VU
Blodbussarnas garage				X	VU
Auto Biluthyrning			X		FÄ

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Berras Götgatan					FÄ
Blixtservice	X				
Larssons bil				X	VU
Söderdäck					
FMJ Bil & Motor					VU
SKG Bilverkstad				?	FÄ
Geting däck & bilservice				X	VU
Portima AB			X		VU
Kairat bilverkstad	X	X	X		Annan
Talos MC					
Thermo King Stockholm/Ingersoll					
Novator					
Bromma bil o motor				X	VU
Nordic rekond	X			?	FÄ
BMG British Motor Group	X	X	X		VU
Valet car care				?	FÄ
Bil+ Bromma					FÄ
Quick rent		X	X	X	VU
Nordisk biluthyrning				X	VU
Bilfirma Christer Holm	X				VU
Clean Car (Årdalavägen)			X		VU
Robin biltvätt			X		FÄ
Mekoren			X		
Ekströms verkstäder					
MECA Västberga Autoservice	X	X	X	X	FÄ
Lung bilverkstad					
Autobody	X	X	X		
Werksta Älvsjö				X	VU
Smajl car service			X		VU
Chudy Mek & Däck	X	X			
Meca All-bilservice		X			
Rostskyddsmetoder		X	X		VU

Tabell 2. Jämförelse av resultat från olika tillsynsår

Tillsynsår	Brister i märkning av farligt avfall (%)	Brister i förvaring av farligt avfall (%)	Brister i förvaring av kemikalier (%)	Brister i skötsel av oljeavskiljare (%)
2010	35	21	40	20
2011	42	15	37	29
2012	17	10	10	29
2014	35	15	17	25
2015	33	12	20	38
2016	14	2	9	25
2017 *	32	23	36	39
2018	28	14	20	26

* för 2017 har både lindrigare och allvarigare brister tagits med i resultatet

3 Slutsatser och åtgärder

Verksamheterna som besökts är i de flesta fall små men alla hanterar kemikalier och farligt avfall. Vissa brister i sin hantering av kemikalier, farligt avfall samt skötseln av oljeavskiljaren. Egenkontrollen är i dessa fall otillräcklig men bristerna i egenkontrollen och i hantering/förvaring är i de flesta fall enkla att rätta till.

Brister i skötseln av oljeavskiljarna beror ofta på att den som driver verkstaden inte varit medveten om att ansvaret vilat på verksamheten. De har trott att fastighetsägaren skött detta eller så har hyresavtalen varit ottydligt skrivna. Många industrifastigheter byter ofta ägare. Överlämning av dokumentation från gamla ägarna till de nya ägarna, gällande exempelvis fastighetens oljeavskiljare, sköts i vissa fall mycket dåligt eller inte alls.

Förvaltningens uppfattning är också att en del fastighetsägare har stora brister i kunskapen om sina skyldigheter enligt miljöbalken. Det gäller såväl privata som kommunalt ägda fastigheter. Det här problemet är inte unikt för småverkstadsbranschen utan även större verksamheter har ofta dålig kunskap om hur deras oljeavskiljare och eventuella kompletterande reningssystem är kopplade och fungerar.

Tillsynen leder till att många brister avhjälpas och därmed minskar riskerna för påverkan på mark, luft och vatten i Stockholm. Som exempel kan nämnas att flera verksamheter/fastighetsägare tecknat avtal för regelbunden tömning av oljeavskiljarna eller installerat nivåalarm till dem tack vare miljöförvaltningens tillsyn.

Det är oklart hur stora mängder kemikalier och farligt avfall som verkstäderna i Stockholm tillsammans hanterar årligen, men det är betydande mängder. Riskerna för påverkan på miljön genom läckage och andra utsläpp är stor. För att förebygga detta måste förvaringen ske på ett betryggande sätt.

Hälften av de besökta verksamheterna har ingått i tidigare års tillsynsinsatser. Förvaltningen har kunnat se att kunskapen om hur kemikalier och avfall ska hanteras, överlag var lite bättre där än hos de som inte inspekterats tidigare. Det ska dock påpekas att även många av de "gamla" verksamheterna har brister. Allvarligaste bristerna kan dock ses hos de verksamheter som aldrig besökts tidigare. Många av verkstäderna, främst bilverkstäder, är små och konjunktur känsliga företag. Det gör att den information som tillsynsmyndigheten kan bidra med vid en inspektion ofta försvinner vid ägarbyte. Regelbunden tillsyn med platsbesök är därför nödvändiga för att minska risken för påverkan på miljön.

I tabell 2 redovisas en jämförelse av resultaten från sju tillsynsår. (År 2015 sammanställdes inte småverkstadstillsynen pga. andra resursprioriteringar). Jämförelsen visar att resultaten varierar mellan åren, vilket är helt naturligt eftersom det är olika verksamheter som besökts. Sammansättningen av verksamheter har också varierat mellan tillsynsåren. Ju fler nya verksamheter, ju fler brister brukar noteras. Tendensen har varit att de flesta bristerna minskat sedan 2010. I siffrorna för år 2017 har, till skillnad från tidigare år, samtliga typer av brister (både "påpekanden" och "anmärkningar") tagits med i redovisningen, vilket gör att siffrorna inte är helt jämförbara.

Antalet verkstäder i Stockholm som inte inspekterats de senaste åren är fortfarande stort och därför kommer motsvarande tillsyn att bedrivas även i fortsättningen. Målsättningen är att ca 80 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär 5-6 år. Detta tillsynsintervall är lämpligt för mindre verksamheter.

Resultatet från denna tillsynsinsats delges deltagande verksamheter, SVOA samt branschföreningar.